

Rozważa się pisownię nazwisk niełitewskich w dwu wersjach

Proponowane przez rządzących rozwiązanie w sprawie pisowni nazwisk ma być jedynie piękną dekoracją **Fot. Marian Paluszkiwicz**

Na Litwie wciąż toczy się dyskusja — pozwolić czy nie pozwolić Polakom, obywatelom Litwy, na zapis swoich nazwisk w dokumentach tożsamości po polsku. Rządząca od miesiąca partia Litewskiego Związku Chłopów i Zielonych w kontekście „resetu”

relacji z Polską również rozważa projekt pisowni niełitewskich nazwisk w dokumentach.

Proponuje się na głównej stronie paszportu umieszczenie obok siebie dwu wersji nazwiska: w pisowni litewskiej i oryginalnej.

Str. 4

**Ćwiczenia wojskowe NATO
na Litwie**

Str. 5

**Katastrofa kolejowa na północy
Indii**

Str. 7

**W Indiach tablica Mikołaja
Szostaka**

Str. 11

ISSN 1392-0405

9 771392 040028

KURIER WILEŃSKI

Wtorek
Listopad 2016 22

Imieniny: *Cecylii, Ernestyny, Filemona, Marka, Maura, Salwatora, Stefana i Wszemiła*

TRZY PYTANIA DO...

...Sigitę Staukytę, dietetyczki prywatnej kliniki w Wilnie

1. Statystyka dowodzi, że co czwarty mieszkaniec zapomina lub celowo rezygnuje z obiadu, natomiast najada się na noc. Czy to szkodzi dla organizmu?

Skromny posiłek w ciągu dnia i najadanie się na noc nie jest dobrą tendencją. Takie przyzwyczajenie spowalnia nasz metabolizm i zwiększa ryzyko nadwagi. Otrzymana podczas kolacji energia zostaje niespalona i przetwarza się w tłuszcz. W dodatku, mając zbyt pełny żołądek, człowiek źle się wysypia, więc budzi się niewypoczęty.

2. Czyli należy kierować się zasadą „nie jeść po godzinie osiemnastej”?

Najlepiej pamiętać o tym, że powinniśmy jeść regularnie. Aby utrzymać dobrą przemianę materii, nie wolno omijać posiłków. Śniadanie i obiad są obowiązkowe i należy dla nich znaleźć czas. Wówczas apetyt późnym wieczorem będzie mniejszy. Co do tzw. zasady osiemnastej godziny, nie musimy ślepo jej przestrzegać. Chodzi bowiem o to, aby nie najadać się 2-3 godziny przed snem. Jeżeli na przykład ktoś idzie spać o godz. 23, to spokojnie może zjeść kolację o 20.

3. Jak więc nie najadać się przed snem?

Jeżeli czujemy głód, można wypić szklankę ciepłej wody z cytryną, soku z warzyw lub kefiru. Dla sylwetki nie zaszkodzi również jabłko, garstka rodzynek, orzechów albo jogurt. Radzę też kilka godzin przed snem wymyć zęby — tak będzie łatwiej uniknąć pokusy coś przekąsić. Dobrym sposobem na przejadanie się jest relaksująca kąpiel w gorącej wannie. Także radzę na wieczór po prostu schować kaloryczne przekąski, aby oczy nie widziały.

Rozmawiała Brygita Łapszewicz

Tydzień testowania na AIDS oraz WZW na Litwie

Na Litwie trwa tydzień testowania zachorowalności na AIDS oraz wirusowe zapalenie wątroby (WZW, hepatitis).

W państwowych instytucjach zdrowia, które biorą udział w tygodniu badań wspomnianych chorób zakaźnych, mieszkańcy będą mogli bezpłatnie i anonimowo sprawdzić, czy nie są zakażeni. W prywatnych laboratoriach badania będą wykonywane za połowę ceny.

„Medycyna oraz technolo-

gie są obecnie tak bardzo zaawansowane, że już są dostępne leki na leczenie HIV, które zapobiegają progresowi wirusa oraz polepszają jakość i długość życia. Istnieją też skuteczne leki na leczenie zapalenia wątroby typu C Centrum Chorób Zakaźnych i AIDS na Litwie informuje również, że w ciągu pięciu lat liczba badań na wirusa HIV na Litwie zwiększyła się o 14 proc. Od 1988 do 2015 roku na AIDS zmarło ponad 200 osób.

zw.lt

Kowieńska giełda samochodowa jest już i w internecie

Działający w Kownie największy rynek samochodów używanych założył portal ogłoszeniowy „Automarkt.lt”. Inicjatorzy pomysłu spodziewają się, że możliwość przedstawienia i obejrzenia w przestrzeni wirtualnej sprzedawanych na targu samochodów przyczyni się do aktywizacji sprzedaży.

Valentinas Naujanis, dy-

rektor spółki „Varanas”, która zarządza kowieńskim targowiskiem, nie ukrywa, że portal będzie udoskonalany i pojawi się w kilku wersjach językowych — na razie działa tylko w wersji litewskiej. Dokładna kwota, którą zainwestowano, nie jest ujawniana, jednak dyrektor twierdzi, że o wiele drożej będzie kosztowało doskonalenie portalu.

zw.lt

Żegnamy z wielkim zalem
naszego drogiego Przyjaciela
Henryka Ilcewicza

i ślemy słowa współczucia i otuchy
dla Synów oraz całej Jego Rodziny.
Pozostaniesz w naszych myślach i sercach.

Przyjaciele

KURIER WILEŃSKI

Ukazuje się od 1 lipca 1953 roku
Birbinių g. 4a, 02121-30 Vilnius,
Lietuvos Respublika, tel./fax 260 84 44

DZIENNIK NALEŻY
DO EUROPEJSKIEGO
STOWARZYSZENIA GAZET
CODZIENNYCH MNIEJSZOŚCI
NARODOWYCH

POMOC
POLAKOM
NA WSCHODZIE

SENAT
RZECZYPOSPOLITEJ
POLSKIEJ

Projekt współfinansowany w ramach sprawowania opieki
Senatu Rzeczypospolitej Polskiej nad Polonią i Polakami za granicą

Redaktor naczelny: Robert Mickiewicz (tel. 260 84 44, redaktor@kurierwilenski.lt). Zastępca red. nacz.: Aleksander Borowik (info@kurierwilenski.lt, tel. 260 84 46) Sekretarz redakcji: Lucja Stankevičiūtė (tel. 260 84 47, sekret@kurierwilenski.lt) Dziennikarze: Honorata Adamowicz, Justyna Giedrojć, Ilona Lewandowska, Brygita Łapszewicz, Anna Pieszko, Marian Paluszkiwicz — fotoreporter Współpracownicy: Helena Gładkowska, Witold Janczys, Jadwiga Podmostko, Alina Sobolewska, Krzysztof Subocz, Julitta Tryk Dział Promocji: Andrzej Podworski — prenumerata (tel. 212 30 40, kolport@kurierwilenski.lt), Diana Kaczan — reklama (tel. 260 84 44, reklama@kurierwilenski.lt). Wydawca: VšĮ „Kurier Wilenski” Druk: VšĮ „Vilnijos žodis” Nakład: 3000 egz.

Materiałów niezamówionych redakcja nie zwraca. Zastrzega sobie prawo do skracania i adiacji tekstów. Za treść ogłoszeń redakcja nie odpowiada. Opinie Czytelników zawarte w ich listach nie zawsze są zbliżone do opinii redakcji.

Redaktor dyżurny: Alicja Klonowska

Powszechna służba wojskowa nie wcześniej niż w 2020 roku

Gdyby rząd zdecydował się na wprowadzenie powszechnej służby wojskowej, przygotowania do takiej zmiany zajęłyby co najmniej cztery lata — twierdzą eksperci.

W tym momencie wojsko litewskie nie miałyby gdzie ulokować dodatkowych tysięcy żołnierzy, zabrakłoby pieniędzy na nowe wyposażenie oraz sprzęt wojskowy, również zespół instruktorów musiałby być zwiększony.

„Z infrastrukturą oraz finansowaniem, które mamy na dzień dzisiejszy, nie dalibyśmy rady tego zrobić” — powiedział przedstawiciel dowódcy wojska litewskiego kapitan Mindaugas Neimontas.

Częściowo obowiązkowa służba wojskowa została przywrócona w ubiegłym roku w reakcji na działania Rosji na Ukrainie oraz w regionie państw bałtyckich.

Kandydat na premiera z ramienia Związku Chłopów i Zielonych Saulius Skvernelis powiedział, że dążenie do wprowadzenia powszechnej służby wojskowej jest „wiadomością jasną i jednoznaczną”.

Sejm postanowił w ciągu najbliższych pięciu lat do wojska powoływać około 3,5-4 tys. żołnierzy. Jeżeli zostanie wprowadzona powszechna obowiązkowa służba wojskowa, ta liczba wzrosłaby kilkakrotnie. W wojsku zabrakłoby też 400 wojskowych, którzy byłiby zdolni do prowadzenia szkoleń dla żołnierzy.

Zwiększenie liczby żołnierzy w wojsku litewskim oznaczałoby również, że mniej inwestycji zostałyby przeznaczonych na modernizację sprzętu wojskowego, ponieważ dużo finansów musiałoby być przeznaczonych na utrzymanie personelu.

zw.lt

Wileńskie kawiarnie zapraszają seniorów na kawę czy herbatę

Zgodnie z 16-letnim już zwyczajem, w grudniowe niedziele 56 wileńskich kawiarni i cukierni będzie częstowało seniorów gratisową kawą albo herbatą. Inicjatorom akcji zależy na tym, by starsze osoby, które częściej spędzają czas w domu, mogły się spotkać przy filiżance dobrej kawy, porozmawiać, miło spędzić czas. W tegorocznej akcji uczestniczy również Litewski Narodowy Teatr Dramatyczny. Dla emerytów bilety na spektakle będą kosztowały zaledwie 4 euro.

„Z okazji zbliżających się najpiękniejszych świąt w roku zapraszamy naszych seniorów do spotkania w kawiarniach na miłych pogawędkach przy filiżance kawy. Kawa i teatr łączą się ze sobą, dlatego tegoroczna akcja będzie wyjątkowa. Dołączyło do niej nie tylko ponad 50

stołecznych kawiarni, lecz również Litewski Narodowy Teatr Dramatyczny, który w trakcie akcji będzie miał dla seniorów specjalne wejściówki na spektakle. Cieszę się, że w naszym przyjaznym mieście ta akcja dobroci wciąż rozrasta się i przyciąga nowe sympatyczne inicjatywy” — powiedział mer Wilna Remigijus Šimašius.

Tegoroczna akcja „Iki pasimatymo prie kavos puodelio” („Do spotkania przy filiżance kawy”) zostanie zainaugurowana w piątek, 25 listopada, i potrwa do 8 stycznia 2017 r.

W tym roku udział w niej bierze 56 wileńskich kawiarni, barów i restauracji. W każdą niedzielę osoby starsze będą tam częstowane kawą lub herbatą — wystarczy, że pokażą zaświadczenie emeryta.

Wilnoteka.lt

PULS KURIERA

ZDJĘCIE DNIA

Państwowa Inspekcja Energetyki i spółka energetyczna ESO, zorganizowały ćwiczenia awaryjne
Fot. Marian Paluszkiwicz

KOMENTARZ DNIA

Może w maju, może w grudniu...

Każdego roku z nadejściem sezonu grzewczego wilnianie z niepokojem oczekują na rachunki za ogrzewanie a wraz z tym wróżą: czy bieżący sezon będzie droższy od poprzedniego? Tegoroczne oczekiwania są wyjątkowe, albowiem jak podała Państwowa Komisja Kontroli Cen i Energetyki (VKEKK) przeprowadzona w „Vilniaus energija” kontrola dowiodła, że ta spółka bezpodstawnie od użytkowników pobrała 24,3 mln euro. Za lata 2012-2014.

Rozumując logicznie, że bezpodstawnie to nieprawnie pobrane, więc należy ludziom pieniądze zwrócić. Ale ze zwrotem tak łatwo nie pójdzie. Spółka motywuje, że pieniędzy na zwrot nie ma. Pobrać pobrali, a pieniędzy nie ma. Dla pocieszenia wilnian informacja, że jakoby już w grudniu rachunki za ogrzewanie będą o 23 proc. mniejsze. Z 5,51 ct za kWh mają zmniejszyć się do 4,23 ct.

Tym samym spółka za sezon zwróci wilnianom około 6 mln euro, które ludzie przepłacili w wyżej wymienionych latach. Co z pozostałą częścią długu (ok. 18 mln euro) — to wielka niewiadoma, albowiem w kwietniu roku przyszłego kończy się umowa z „Vilniaus energija”. Czyli, potem szukaj, człecz, wiatru w polu... A ogrzewanie na pewno będzie tańsze. W czerwcu, czy innym miesiącu letnim. Chociaż — „wężyk” w łazience pozostaje. Ogrzewany...

Helena Gładkowska

CYTAT DNIA

„Stany Zjednoczone zawsze były gwarantem demokracji i wolności i takim gwarantem mają pozostać”
 — powiedziała w wywiadzie dla CNN prezydent Litwy
 Dalia Grybauskaitė

LICZBA DNIA

500

miejsc pracy stworzy w Londynie amerykański serwis społecznościowy Facebook, zwiększając tam zatrudnienie o 50 proc.

Rozważa się pisownię nazwisk nielitewskich w dwu wersjach

ze str. 1 »

Zastrzega się przy tym, że w rejestrach urzędowych obowiązywałaby jedynie wersja litewska. Autorzy pomysłu spodziewają się, że spełni to oczekiwania części Polaków mieszkających na Litwie, którzy chcą, by w ich nazwisku, zgodnie z pisownią polską, była zapisana np. literka „w”.

Lider „Chłopów” Ramūnas Karbauskis powiedział, że obecnie rozważa się możliwość, by na głównej stronie paszportu były obie wersje nazwiska zapisane przez ukośnik. W taki sposób można by było w paszporcie wpisać np. Mackevič/Mackiewicz. Zaznaczył też, że ta zasada obowiązywałaby tylko w przypadku pisowni alfabetem łacińskim, a nie dotyczyłaby np. cyrylicy.

— Musimy jeszcze wyjaśnić prawne aspekty, gdyż są komentarze prawników, że przeczy to Konstytucji. Szukamy wariantów, które byłyby do przyjęcia i dla Polaków na Litwie, i nie stwarzałyby jakiegoś dodatkowego napięcia. Na razie rozważamy wariant pisowni na pierwszej stronie — powiedział w rozmowie z „Kurierem” Ramūnas Karbauskis.

Jak twierdzi, projekt musi się opierać na zdrowym rozsądku, ale nie może pomniejszać statusu języka państwowego.

— Musimy zrozumieć, że język litewski jest jednym z najstarszych języków świata. Musimy go pielęgnować i szukać sposobów, które nie wymagałyby wciągania do rejestrów liter nielitewskiego alfabetu. Jeżeli do rejestrów wciągniemy litery nielitewskie, będzie to krok do zmian w stosunku do języka litewskiego. Nie jest to skierowane ani przeciwko Polakom Litwy, ani przeciwko komu innemu, to logiczny wywód na te-

Roman Gorecki-Mickiewicz

mat tego, co jest ważne — sędzi Karbauskis.

Według lidera rządzącej partii, chodzi o to, by „uniknąć nielitewskich liter w rejestrach, a zrobić tak, by do rejestrów trafiały tylko nazwiska napisane litewskimi literami”.

Oryginalna pisownia nazwisk jest kwestią ważną nie tylko dla Polaków na Litwie, ale też Litwinek, które wyszły za mąż za obcokrajowców.

Na Litwie przepisy przewidują jedynie litewski zapis nielitewskich nazwisk. Obecnie w kraju istnieje jedyna możliwość przywrócenia oryginalnej pisowni nazwiska: to droga sądowa. Litewskie sądy już w kilku przypadkach zezwoliły na wpisanie liter „w” i „x” w litewskich dokumentach urzędowych. Większość tych spraw prowadzi Europejska Fundacja Praw Człowieka (EFHR). Wygrała ona między innymi sprawę nieletniej Alexii Mickiewicz-Gorecki, której zarząd migracji odmówił wydania paszportu z literkami „x” i „w”.

Wileński Okręgowy Sąd Administracyjny po rozpatrzeniu sprawy Romana Goreckiego-Mickiewicza postanowił anulować decyzję zarządu migracji i zobowiązał do wydania nowego paszportu Alexii Mickiewicz-Gorecki, zachowując

oryginalną pisownię imienia i nazwiska. Czy proponowane przez rządzących rozwiązanie zadowoliliby Romana Goreckiego, słynnego praprawnuka Adama Mickiewicza?

— Propozycje proponowane przez rządzących wprowadzą bałagan. Myślę, że większość Polaków nie będzie adaptować obu wersji, bo mają już wpisaną wersję litewską. Po pewnym czasie będzie to pretekst, by powiedzieć, że ludzie nie wykorzystali możliwości pisowni oryginalnej i stwierdzić, że nie ma problemu — uważa Roman Gorecki-Mickiewicz.

Jak twierdzi, polska wersja nazwiska ma prawo istnieć również w systemie urzędów i administracji.

— Jest język państwowy, ale jest też język mniejszości narodowych. Nazwiska w wersji oryginalnej muszą być uznane. Propozycja ma charakter kosmetyczny, pokazuje, że ludzie mają prawo wybrać polską pisownię. Ale jeżeli administracja jednocześnie nie uznaje drugiego języka, to jest to wymierzone przeciwko prawom mniejszości narodowych — mówi „Kurierowi” Roman Gorecki-Mickiewicz.

Sądy litewskie stoją na stanowisku, że przymusowa lituanizacja nazwisk stanowi nieproporcjonalne naruszenie praw i uzasadnionych oczekiwań wnioskodawców i ich rodzin, stwarza niedogodności, ogranicza życie rodzinne i osobiste.

— Nie sądzę, że proponowany zapis nazwisk zadowoli społeczność polską. To wygląda raczej na uciekanie od problemu. Rozwiązaniem jest oryginalny zapis nazwiska w dokumencie tożsamości. Faktycznie nic nie stoi tu na przeszkodzie.

Można tu dopatrzeć się jedynie braku woli politycznej i tyle — mówi „Kurierowi” Edward Trusewicz, wiceprezes Związku Polaków na Litwie.

Sąd Konstytucyjny długie lata twierdził, że na stronie głównej paszportu możliwy jest wyłącznie zapis litewski nazwiska, zaś zapis oryginalny mógłby być umieszczany na dalszych stronach dokumentu. Przed kilkoma laty sąd nieco złagodził pozycję i stwierdził, że zasady zapisywania nazwisk mogą być korygowane na wniosek Państwowej Komisji Języka Litewskiego.

— **Rola Komisji Języka Litewskiego** jest tu nieco wyolbrzymiana, gdyż, jak wiadomo, to izba ustawodawcza przyjmuje ustawy i decyzja w tej kwestii należy do parlamentu — mówi Edward Trusewicz.

— W dokumentach tożsamości nie ma wpisów drugorzędnych. Każdy wpis jest tak samo ważny. Nie można powiedzieć, że data urodzenia jest wpisem nieistotnym, a nazwisko jest wpisem istotnym. Jeżeli w tej propozycji ma być oficjalny wariant litewski używany w urzędach i instytucjach państwowych, a wariant polski ma być wariantem dekoracyjnym, to mija się leciutko z logiką — dodał.

Kandydat na premiera Saulius Skvernelis Polskę określił mianem „partnera strategicznego” i wskazał na konieczność resetu relacji polsko-litewskich.

— Pisownia nazwisk nie jest problemem numer 1 dla społeczności polskiej. Jeżeli chodzi tu o rewerans litewskich polityków przyszłej ekipy rządzącej w kierunku Polski, to sprawą nr 1 jest szkolnictwo — mówi wiceprezes ZPL. □

Anna Pieszko
Fot. Marian Paluszkiwicz

SPRINTEM

MŚ w szachach:
siódmy remis

Siódma partia rozgrywanego w Nowym Jorku meczu między broniącym tytułu mistrza świata w szachach Norwegiem Magnusem Carlsenem i Rosjaninem Siergiejem Karjakinem zakończyła się remisem, tak jak wszystkie poprzednie. Stan pojedynku 3,5:3,5. Mecz składający z 12 rund potrwa do 28 listopada (lub 30, jeśli wynik będzie remisowy). Pula nagród wynosi milion euro. Zwycięzca otrzyma 60 procent tej kwoty, pokonany – 40.

Atak kibiców

Były słynny piłkarz, a obecnie trener szwedzkiego Helsingborgs IF Henrik Larsson i jego syn Jordan zostali zaatakowani przez kibiców tego klubu, po tym jak zespół przegrał baraże i spadł z ekstraklasy. Obydwu na szczęście nic złego się nie stało. Po końcowym gwizdku wściekli kibice wdarli się na murawę, obrażali trenerów i piłkarzy słownie, a jeden z zamaskowanych próbował uderzyć 19-letniego Jordana.

NBA: kosztowna
wpadka trenera

Kosztowny okazał się występ trenera koszykarzy Golden State Warriors Steve'a Kerra w jednej z kanadyjskich stacji radiowych. Za skrytykowanie pracy arbitrow w meczu z Toronto Raptors szkoleniowiec został ukarany przez NBA grzywną w wysokości 25 tys. dolarów. Kerr, który został wybrany trenerem roku 2016 ligi NBA, skrytykował brak gwizdków sędziowskich w momencie popełnienia przez lidera Raptors i najsukuczniejszego strzelca rozgrywek (średnia 33,0 pkt) DeMara DeRozana błędów kroków.

Kontrowersyjne zwycięstwo Warda

Andre Ward pokonał Siergieja Kowaliowa i odebrał mu trzy pasy. Werdykt wzbudził kontrowersje. To miała być walka roku, starcie dwóch niepokonanych mistrzów zawodowego boksu.

Tytułów organizacji WBA, IBF, WBO bronił 33-letni Rosjanin Siergiej Kowaliow, a jego rywalem był rok młodszy, ostatni amerykański mistrz olimpijski, Andre Ward.

Były król wagi superśredniej nie najlepiej rozpoczął pojedynkę z Kowaliowem, w drugiej rundzie leżał na deskach, przegrał dwie kolejne i wydawało się, że trudno będzie mu odrobić straty. Ward jednak nie poddał się: klinował, przepychał, męcząc tym rywala, i powoli zaczął odwracać losy tej wydawałoby się przegranej walki. Gdy ogłoszono korzystny dla niego werdykt (trzech amerykańskich sędziów punktowało 114:113 dla Warda), Kowaliow nie mógł zrozumieć co się stało. Był przekonany, że wygrał, że to jemu należało się zwycięstwo.

Ward stwierdził tylko, że walka była bardzo wyrównana i najważniejsze, że na koniec to on jest zwycięzcą. A zapytany o rewanż odparł, że chętnie, ale na razie musi wrócić do domu, odpocząć i dopiero później siądzie do rozmów. Jeśli dojdzie do rewanżowej walki, to na pewno zarobi więcej. Za ten pojedynek miał otrzymać 5 mln dolarów, a

Mimo że Siergiej Kowaliow znokautował Andre'go Warda, sędziowie oddali zwycięstwo Amerykaninowi **Fot. archiwum**

jego rywal 2 mln i część wpływów z pay-per-view. W pierwszych rundach Kowaliow zdominował Amerykanina. Wygrał pierwszą, w drugiej miał go na deskach (10:8), kolejne dwie też należały do niego.

Od piątej Ward zaczął się odradzać, ale końcowe starcia były bardzo wyrównane i trudne do punktowania. Ściany i sędziowie na pewno pomogły Wardowi, który wyszarpywał rundę po rundzie. Kowaliow mu na to pozwalał, jakby myślał, że nic nie może odebrać mu zwycięstwa. Larry Merchant, doświadczony analityk bokserski,

powiedział, że gdyby ten pojedynek rozgrywany był w Rosji, to Kowaliow wygrałby 9-10 rund, ale problem w tym, że toczył się w Las Vegas. W boksie zawodowym nie ma znaczenia, jak wygrasz rundę, wysoko czy minimalnie, punktacja jest taka sama – 10:0. Chyba że masz rywala na deskach, czy sędzia wlepi ci ostrzeżenie. Jeśli przewaga jest miażdżąca, też można punktować 10:8. W rozrachunku wygrać może ten, który zadał mniej ciosów, jest poraniony i poobijany, ale ma więcej zwycięskich rund. I tak właśnie się stało w przypadku Andre'go Warda. **☐**

A liga: zwycięstwo Troki i brąz Sudūvy

Dobiega końca sezon piłkarski litewskiej ekstraklasy. W 22. kolejce wicemistrz Troki pewnie pokonał Lietawę Janów 3:1, a Sūduva Mariampol z takim samym wynikiem zwyciężyła z Atlantasem Kłajpedą.

Gospodarze wyszli na prowadzenie w 33. minucie. Po asyście Tadasa Labuky gola strzelił Oscar Dorley. Po upływie 17 minut Labukas przejął rolę strzelającego i zdobył drugi gol dla Troki. Już w drugiej połowie Lietawie udało się zmniejszyć prowadzenie gospodarzy, na listę strzelców zapisał się Laurynas Stonkus. W końcówce meczu

Troki podwyższyli prowadzenie na 3:1, a zdobywcą trzeciej bramki został Justinas Januševskis.

Przed ostatnią kolejką Troki na swoim koncie mają 64 punkty, a Lietawa Janów z 29 punktami zajmuje szóstą pozycję. W przedostatniej kolejce brązowe medale A ligi zdobyła ekipa z Mariampola, która w domowym pojedynku pokonała Atlantas Kłajpedę. Sūduva lepiej startowała, już w 12. minucie swoją szansę wykorzystał Tomas Radzinevičius – 1:0. Goście nie zamierzali składać broni i już po upływie 15 minut, dzięki pressin-

gowi, wyrównali wynik. Gol na swoje konto zapisał Maksim Maksimov. Przed przerwą pomorzanom nie udało się utrzymać statusu quo. Po asyście Nerminasa Jamakasa Ernestas Veliulis znów dał prowadzenie Sudūvie. Po dużej przerwie gospodarze nie zmniejszali tempa. W 62. minucie na listę strzelców znów zapisał się Ernestas Veliulis i ustalił wynik na 3:1 oraz podarował dla ekipy brąz rozgrywek litewskiej ekstraklasy. W następnym sezonie ekipa z Mariampola weźmie udział w eliminacjach Pucharu Europy. **☐**

ATP World Tour Finals: Murray lepszy od Djokovica

Andy Murray wygrał kończący tenisowy sezon turniej ATP World Tour Finals w Londynie. W finale 29-letni Szkot pokonał o tydzień młodszego Serba Novaka Djokovica 6:3, 6:4, dzięki czemu zakończył 2016 rok na pierwszym miejscu w światowym rankingu. Każdy mecz pomiędzy tymi najlepszymi obecnie tenisistami świata wzbudza emocje, ale w niedzielę okazją była wyjątkowa. Był to nie tylko pojedynek o zwycięstwo w ostatnim turnieju cyklu ATP w sezonie, ale jego stawką było też pierwsze miejsce w rankingu ATP. Taka sytuacja zdarzyła się po raz pierwszy w historii. Przed rozpoczęciem zmagania w Londynie w zestawieniu prowadził Murray, który wyprzedził Djokovica na początku listopada.

Trwający godzinę i 42 minuty finał przyciągnął na trybuny 20-tysięcznej hali O2 w Londynie wiele sław. Mecz oglądali m. in. aktorzy Kevin Spacey, Woody Harrelson, Jude Law czy Clive Owen; tenisistka Ana Ivanovic i jej mąż — niemiecki piłkarz Bastian Schweinsteiger; a także jego koledzy po fachu — Hiszpan Gerard Pique, Francuz Olivier Giroud, Algier-

czyk Riyad Mahrez. Djokovic i Murray rywalizowali ze sobą po raz 35., w tym 18-krotnie spotkali się w finałach turniejów ATP. Było to 11. zwycięstwo Szkota, a ósme w pojedynku o tytuł. Murray zdobył 44. trofeum, Serb ma ich 66.

Murray został pierwszym Brytyjczykiem, który zakończył sezon na pierwszym miejscu na świecie, od 1973 roku, kiedy zaczęto prowadzić ranking. Jest niepokonany od 24 spotkań, wyszedł też zwycięsko z pięciu ostatnich turniejów, w których brał udział. To wymowne zakończenie być może najlepsze-

go w karierze sezonu, w którym zdobył złoty medal igrzysk olimpijskich w Rio de Janeiro oraz triumfował w wielkoszlemowym Wimbledonie. Za wygraną w ATP World Tour Finals Brytyjczyk otrzyma 2,25 mln euro, a za zakończenie roku na pierwszym miejscu — kolejne 2,82 mln.

Z kolei Djokovic wzbogacił się łącznie o 2,60 mln. Serb miał okazję triumfować w ostatnim turnieju sezonu po raz piąty z rzędu, a szósty w ogóle. Wyrównałby tym samym rekord wszech czasów, należący do Rogera Federera. ◻

W finale Andy Murray, 29-letni Szkot, pokonał o tydzień młodszego Serba Novaka Djokovica Fot. archiwum

LKL: Lietuvos rytas rozbił Vytautasa, a Juventus pokonał Szawle

Lietuvos rytas w domowym meczu bez trudu pokonał Vytautasa Birsztany 77:53 w 12. kolejce litewskiej ligi koszykówki. W innym pojedynku Juventus zwyciężył z Szawlami 76:65.

Już w pierwszej kwarcie pojedynku w Wilnie gospodarze zdobyli dwucyfrową przewagę — 20:10. W drugiej odsłonie wilnianie zwiększali prowadzenie, lecz gościom udało się wyrównać mecz. Obie drużyny w odsłonie zdobyły po 20 punktów

— 30:20. W sumie Vytautas w 3 odsłonie zdobył tylko 7 oczek, Lietuvos rytas odpowiedział na to 27 punktami. Ostatnie 10 minut były już tylko formalnością.

Rytas na swoim koncie ma 9 zwycięstw, 3 porażki i plasuje się na drugim miejscu. Vytautas z 5 zwycięstwami i 7 porażkami zajmuje 6. pozycję.

Scenariusz pojedynku w Szawlach był nieco inny. Początek między drużynami był wyrównany. Pod koniec pierwszej

odsłony niewielką przewagę miał Juventus — 18:12.

Vaidas Čepukaitis w barwach klubu z Uciany już w pierwsze 15 minut zdobył 12 punktów i 7 zbiórek, czym pomógł zgromadzić 13-punktową przewagę. Juventus Uciania zdobył 5. zwycięstwo, ma także 3 porażki i jest na 5. pozycji w tabeli. Szawle z 2 wygranymi i 10 porażkami jest na ostatnim miejscu tabeli LKL. ◻

zw.lt

SPRINTEM

Rekord pływak z Niemiec

Złoty medalista mistrzostw świata z 2015 roku na 200 m st. klasycznym na długim base-

nie Niemiec Marco Koch pobił rekord świata w tej konkurencji podczas mistrzostw kraju na krótkim obiekcie w Berlinie. 26-letni pływak uzyskał czas 2.00,44. Tym wynikiem poprawił o 0,04 s najlepszy od dwóch lat rezultat Węgra Daniela Guryty.

Craig Reddie ponownie szefem WADA

Craig Reddie będzie szefem Światowej Agencji Antydopingowej (WADA) przez kolejną trzyletnią kadencję — poinformowano w niedzielę, przy okazji kongresu tej organizacji w Glasgow. Brytyjczyk nie miał kontrkandydata. Jego zastępczynią została Linda Hofstad Helleland, która w Norwegii jest ministrem kultury. Jej resortowi podlega także sport. Reddie był w przeszłości szefem Brytyjskiego Komitetu Olimpijskiego.

NHL: Jagr blisko Messiera

Jaromir Jagr zdobył bramkę i miał dwie asysty, a jego Florida Panthers pokonała Ottawa Senators 4:1. Czeski hokeista w klasyfikacji wszech czasów punktacji kanadyjskiej ligi NHL nadal zajmuje trzecie miejsce, ale Mark Messier wyprzedza go już tylko o 10 pkt. 44-letni Jagr łącznie w karierze zgromadził 1 877 punktów (751 bramek i 1 126 asyst). Messier ma na koncie 1 887 (694+1 193), a liderem z niesamowitym wynikiem 2 857 punktów (894+1 963) jest legendarny Wayne Gretzky.

Strony przygotował
Witold Janczys

Zabawa na 102 — Przebieranki

Ho, ho, to bardzo dobrze pamiętam z własnego dzieciństwa. Jak dla mnie — najlepsza zabawa! Albo najpierw kompletujecie garderobę i dopiero wybieracie postacie, za które będziecie się przebierać, albo najpierw myślicie, w kogo za chwilę przeobracie się, a dopiero potem ruszacie w poszukiwaniu odpowiednich dodatków.

Uwaga! Nie wolno brać części garderoby mamy, taty lub innych domowników bez pytania! Wystarczy poprosić, a z pewnością otrzymacie pozwolenie. Ale do dobrej zabawy nie wystarczy samo przebranie się — wejście „w skórę”, trzeba jeszcze odegrać swoją nową rolę — przedstawić się.

A to ciekawe! Co piąty dorosły wierzy w istnienie kosmitów

W przekonaniu 20 proc. dorosłych, na Ziemi żyją upozorowani na ludzi przybysze z kosmosu — wynika z sondażu przeprowadzonego przez ośrodek Ipsos na próbie 23 tys. osób z 22 krajów.

Wiara w istnienie na naszej planecie pozaziemskich istot jest szczególnie rozpowszechniona w Indiach i Chinach, gdzie przyznało się do niej ponad 40 proc. ankietowanych. Najbardziej scept-

tyczni są natomiast Belgowie, Szwedzi i Holendrzy, wśród których tylko 8 proc. żywi takie przekonanie. „Wydaje się, że istnieje pewna korelacja między populacją kraju a odsetkiem ludzi wskazujących, że między nimi mogą żyć obcy. Być może po prostu w mniej ludnych krajach jest większe prawdopodobieństwo, że lepiej zna się swoich sąsiadów” — powiedział wiceprezes Ipsos ds. badań rynku John Wright.

ALE DOWCIPY!

Nauczyciel oddaje sprawdzone prace domowe i pyta jednego z uczniów:

- Powiedz prawdę, kto ci rozwiązywał to zadanie?
- Tato.
- Sam?
- Nie, trochę mu pomogłem.

***

Nauczyciel matematyki na klasówce krzyczy na jednego z uczniów:

- Ty znów ściągasz! Ile razy mówiłem, że nie można ściągać?!
- Sześćdziesiąt siedem, proszę pana!

Zagadki

Wesoły dzwoneczek
i sznur saneczek.

Ze śniegu zrobiony,
kapelusz na głowie.

Zgadnij, kto to taki.

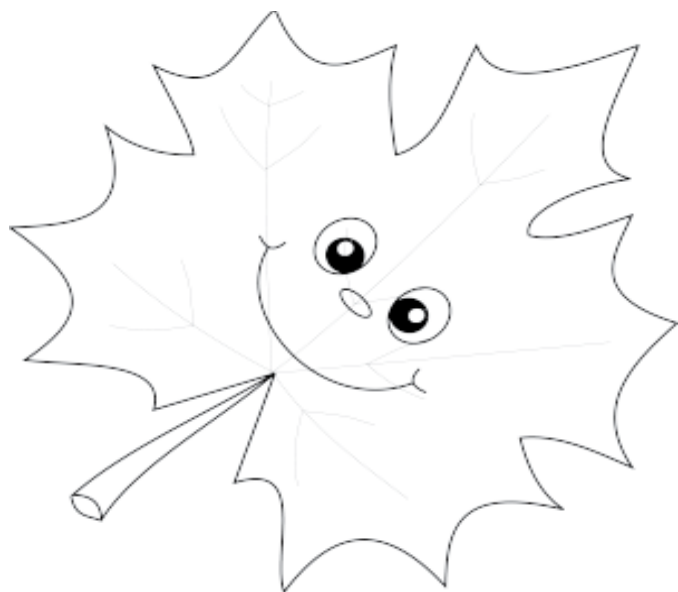
Ja wiem, lecz nie powiem!

Pyszny REBUS do rozwiązania i zjedzenia

POKOLORUJCIE symbol jesieni

Który z przedstawionych na rysunku powyżej symboli jesieni jest dla Was najważniejszy?

Stary gramofon na deszczowe dni

Czy słuchacie muzyki z radia lub Waszej ulubionej płyty kompaktowej? A może zerkacie na ekran telewizora? Proponuję, abyście na kilka minut wyłączyli radio, telewizor, wyjęli kompakt z odtwarzacza.

Cofnijmy się myślami wiele, wiele lat wstecz, do czasów początków urządzenia, dzięki któremu codziennie może otaczać nas muzyka...

- Pierwsze próby zapisu dźwięku datowane są na początek XIX w.:
- Thomas Young zapisał dźwięk kamertonu na obracającym się walcu.
- Leon Scott zastosował tubę w swym fonografie.
- Zajmujący się konstrukcją pozytywek Charles Cros użył w swym paleofonie płyty.

Stosowano matryce pokryte sadzą, kredą, woskiem, talerz lub taśmę papierową albo tekturowy walec. Ale dopiero fonograf Thomasa Edisona można uznać za bardziej udaną próbę zapisu dźwięku. Początkowo towarzyszyło temu niedowierzenie, a gdy w 1878 r. uczonego przedstawił swój wynalazek Akademii Francuskiej, zareagowano ostro słowami: „Ty oszuście, czy myślisz, że pozwolimy się nabrać brzuchomowcy?”. „Gadającą maszynę” Edisona pokazywano na jarmar-

kach jako osobliwość. 8 listopada 1887 roku Emil Berliner opatentował gramofon, który umożliwiał lepszy odbiór dźwięku utraconego na płycie i pozwalał na wykonanie większej liczby kopii płyt.

Ale nadszedł czas w uzyskaniu lepszej jakości dźwięku. Przełomem w jakości było wprowadzenie zapisu cyfrowego. Najpierw na taśmie magnetycznej, a potem na płycie kompaktowej. Wielu z nas posiada dużą ilość analogowych płyt i fakt, że płyty te mimo większych zniekształceń dają szczególną atmosferę i ciepło słuchanej muzyki, powoduje, że wielu melomanów nie może rozstać się z gramofonem.

Niektórzy posiadają jeszcze czarne płyty z nagraniami, w których efekt dźwiękowy uzyskano dzięki kombinacji zapisu wglębnego i wbochnego. Płyty te już stają się historią. Minęło prawie 200 lat. Co nam przyniesie w dziedzinie nagrań i możliwości odtwarzania przyszłość? Jeszcze lepszą jakość odbioru i dźwięk bardziej przestrzenny? A na razie włóżcie do odtwarzacza waszą ulubioną płytę kompaktową, ale pamiętajcie, że był kiedyś STARY GRAMOFON.

ZAKRĘCONE WIERSZYKI DLA BUZI I JĘZYKA

Łakomczuszek

Raz do brzuszka
łakomczuszka
wpadła gruszka,
dwa jabłuszka,
miód z garnuszka,
z barszczem uszka
i bigosu cała puszka.
Oj, uważaj łakomczusku,
straszny tłok jest w twoim
brzuszku!
Od Warszawy do Kuluszek
tyś największy łakomczu-
szek.

Zagadka

Co jesienią z dębu spada?

Co ze smakiem dzik
zajada?

Sekrety ludzkiego ciała

- Kichnięcie jest nie możliwe przy otwartych oczach.

- Wymówienie każdego słowa wymaga użycia aż siedemdziesięciu dwóch mięśni.